Sanskritasahitya Ki Eka Jhanki

સંસ્કૃતસાહિત્ય કી એક ઝાઁકી

Document Information

Text title : Sanskritasahitya Ki Eka Jha.nki

File name : sanskRRitasAhityakIekajhAnkI.itx

Category : misc, sanskritgeet

Location : doc_z_misc_general

Author : Vasudev Dwivedi Shastri

Proofread by : Mandar Mali

Description/comments : Sanskrita Prachara Pustaka Mala Sangraha 37

Acknowledge-Permission: Uttara Pradesha Sarvabhauma Sanskrit Prachar Karyalaya

Latest update : May 19, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

May 19, 2024

sanskritdocuments.org

સંસ્કૃતસાહિત્ય કી એક ઝાઁકી

આઓ ભાઈ સંસ્કૃત કા કુછ પરિચય તુમ્હેં કરાવેં,
ઇસકે સાહિત્યિક વૈભવ કી ઝાઁકી એક દિખાવેં ।
ઇસકે પાવન પદ-પદ્મોં પર, આઓ શીશ ઝુકાઓ,
આજ પ્રતિજ્ઞા લેકર ઇસકી રક્ષા કા, ઘર જાઓ । ૧
યહ દુનિયા કી ભાષાઓં મેં સબસે પહલી ભાષા,
સબસે શિષ્ટ પરિષ્કૃત કોમલ યહ ઇસકી પરિભાષા ।
ભારત કે સબ જ્ઞાન-કલા કા અક્ષય યહી ખજાના,
ઇસકા કામ સભી લોગોં કો સુન્દર સુખી બનાના । ૨
યે હૈં ચારો વેદ જગત કે આદિમ ગ્રન્થ મહાન,
જિનસે મિલા વિશ્વ કો પહલે જ્ઞાન જ્યોતિ કા દાન ।
બ્રાહ્મણ ગ્રન્થ તથા આરણ્યક વેદોં કે પરિશિષ્ટ,
ઔર ચાર ઉપવેદ અઙ્ગ છ વૈદિક અઙ્ગ વિશિષ્ટ । ૩
ઇધર વેદ-સાહિત્ય શિરોમણિ યે ઉપનિષદ મહાન,
સત્ય-જ્ઞાન-આનન્દ-શાન્તિમય જીવન કે સોપાન ।
ગૌતમ-કપિલ-કણાદ-પતઞ્જલિ-જૈમિનિ વ્યાસ-વિનિર્મિત,
યે છ દર્શન-શાસ્ત્ર હમારે જ્ઞાનસમુદ્ર અસીમિત । ૪
યહાઁ આદિ કવિ વાલ્મીકિ કી અમર કાવ્યમય ધારા,
જિસકા દિવ્ય સુધા રસ પીકર જીવિત દેશ હમારા ।
વ્યાસ-મહામુનિ કી પ્રતિભા કા ઇધર દિવ્ય વરદાન,
પઞ્ચમ વેદ મહાભારત હૈ ભારત કા અભિમાન । ૫
યે હૈં પૂજ્ય પુરાણ અઠારહ ઉપપુરાણ સમવેત,
ધર્મ-નીતિ-ઇતિહાસ-સુભાષિત-નાનાવિષય-સમેત ।
યાજ્ઞવલ્ક્ય-મનુ-આદિ રચિત યે ધર્મગ્રન્થ અનેક,
સદાચાર-વર્ણાશ્રમ-વિધિ કા જિનમેં વિશદ વિવેક । ૬
ગણિત-ફલિત-સિદ્ધાન્ત-સહિત યહ જ્યોતિષ શાસ્ત્ર અપાર,

યહ અષ્ટાઙ્ગ ચિકિત્સા-તરુ કા શાખા-શત-વિસ્તાર ।
શિલ્પ-કલા-સઙ્ગીત-નાટ્ય કે યહાઁ ગ્રન્થ યે આકર,
કામશાસ્ત્ર કે ગ્રન્થ ઇધર યે સ્નેહ-સૌખ્ય-રત્નાકર । ૭
યહાઁ કાવ્ય-નાટક ચમ્પૂ કા ભવ્ય વિપુલ વિસ્તાર,
વિવિધ છન્દ સજ્જા શૈલી કા યહ અનુપમ સમ્ભાર ।
સરસ મધુર કોમલ કવિતા કા યહ સુન્દર ઉદ્યાન,
જહાઁ દૂર સે મુગ્ધ મધુપ આ કરતે હૈં મધુપાન । ૮
ઇધર ચિત્ર-કાવ્યોં કી દેખેં ચારુ ચમત્કૃતિ-શાલી-
અખિલ વિશ્વ મેં અપની જૈસી રચના એક નિરાલી ।
એકાક્ષર દ્વ્યક્ષર બહ્વર્થક વિપર્યસ્ત કવિતાયેં,
ઇસ ઉપવન કી રંગ-બિરંગી સભી કુસુમ-કલિકાયેં । ૯
નીતિ-સુભાષિત ગ્રન્થોં કી યહ અનુપમ મણિમય માલા,
એક-એક દાને સે હોતા જિનકે પરમ ઉજાલા ।
યહાઁ દેખિયે લોક કથાઓં કા સાહિત્ય અપાર,
ગદ્ય-પદ્યમય પરમ મનોહર સત્-શિક્ષા આગાર । ૧૦
યહાઁ દેખિયે સ્તુતિગ્રન્થોં કા એક અલગ સંસાર,
જહાઁ ભક્તિ-કરુણા-વત્સલતા કી બહતી રસધાર ।
યહાઁ લલિત-ગીતોં કા, દેખેં, મોહક સ્વર-સઞ્ચાર,
એક એક પદ મેં વાણી કા નવ નૂપુર-ઝઙ્કાર । ૧૧
વૈદિક ગૃહ્ય કર્મકાણ્ડોં કા યહ સંઘાત મહાન,
પૂજા યજ્ઞ તીર્થ વ્રત સંસ્કારોં કા વિવિધ વિધાન ।
યહ કાશ્મીરિક શૈવ તન્ત્ર-ગ્રન્થોં કા એક નિકાય,
મન્ત્ર-સાધના કે ગ્રન્થોં કા યહ અદ્ભુત સમુદાય । ૧૨
યહ, દેખો, હૈં કાલિદાસ કી અદ્ભુત કૃતિયાઁ સારી,
એક એક કવિતા હૈ ઇનકી નિધિ અનમોલ હમારી ।
યહાઁ દેખિયે પાણિનિ મુનિ કી અદ્ભુત અષ્ટાધ્યાયી,
જિસને જગ મેં ભારત-ભૂ કી અમર કીર્તિ ફૈલાયી । ૧૩
ગુરુ વશિષ્ઠ કા વિસ્મયકારી યહ કર્તૃત્વ મહાન,
ગ્રન્થ યોગવાશિષ્ઠ દેખિયે જ્ઞાન-સમુદ્ર-સમાન ।
યહાઁ આર્ય ચાણક્ય મહામતિ કી પ્રતિભા કા વૈભવ,
ગ્રન્થ દેખિયે અર્થશાસ્ત્ર યહ ભારત-ભૂ કા ગૌરવ । ૧૪
યહ વારાહ મિહિર કી દેખેં, બૃહત્સંહિતા કૈસી,

રચના નાના-વિષય-સમન્વિત અદ્ભુત સાગર જૈસી ।
વ્યાસદાસ ક્ષેમેન્દ્ર મહાકવિ કા યહ ગ્રન્થ-વિતાન,
સકલ લોક-ચાતુર્ય-કલા કા અનુપમ એક નિધાન । ૧૫
બૌદ્ધ-જૈન-સંસ્કૃત-ગ્રન્થોં કા યહ અદ્ભુત ભણ્ડાર,
ઇધર દેખિયે, શત-શત અનુપમ રત્નોં કા આગાર ।
વૈદિક-બૌદ્ધ-જૈન-કૃતિયોં કા સંસ્કૃત પાવન સઙ્ગમ,
જિસકી ધારા સે ભારત કા પ્લાવિત સ્થાવર-જઙ્ગમ । ૧૬
ભાષા યા સાહિત્ય નહીં યહ વાણી કા શૃઙ્ગાર,
યહ સ્વર્ગીય સુધા કા શીતલ સુરભિત રસમય ધાર ।
ભારત કી સાહિત્ય-સાધના-સંસ્કૃતિ કા યહ પ્રાણ,
ઇસકી રક્ષા મેં હી નિશ્ચિત ભારત કા કલ્યાણ ।
ઇસકા શુભ દર્શન કર અપના જીવન ધન્ય બનાઓ,
આજ પ્રતિજ્ઞા લેકર ઇસકી રક્ષા કા, ઘર જાઓ । ૧૭

– રચયિતા - શ્રી. વાસુદેવ દ્વિવેદી શાસ્ત્રી

Proofread by Mandar Mali

Sanskritasahitya Ki Eka Jhanki

pdf was typeset on May 19, 2024

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*